

Koron kylän mylly- ja voimalaitoshistoriaa

Huvilan sahalla on 1900-luvun alkupuolella ollut mylly siinä vaiheessa, kun saha sijaitsi Koronjoen suulla, mutta tuosta myllystä ei valitettavasti ole säilynyt tarkempaa tietoa.

Perimätiedon mukaan Koron joessa nykyisen Koro-Vaskuu maantiesillan kohdalla olevassa koskessa ”Myllykoski” on sijainnut kylän tilojen omistama vesimylly, jonka kivistä yksi on tällä hetkellä tallessa Niemisen tilalla ja toinen Keski-Patalassa. Mitään tarkempaa tietoa ei myöskään tästä myllystä ole säilynyt.

Koskessa toimi myös ajoittain 1950-luvulle asti Niemisen tilan isännän Lauri Mäkisen omistama päremylly. Ainakin vielä 1954 siinä tehtiin päreet mm. Jokiniemen ja Koskelan navetan kattoja varten.

Erikoisuutena mainittakoon myös, että koskessa oli Niemisen tilaa varten myös ns. Oinaspumppu, joka kosken painetta ja pumpun painekelloon pumpattua paineilmaa ”oinasperiaatteella” hyväksi käyttäen pumppasi vettä Niemisen navetalle. Oinas oli käytössä aina 1966 vuoteen asti, jolloin uuden maantiesillan työmaan takia kosken pitkä kallioköngäs louhittiin matalaksi ja komea koski menetti luonnonmukaisuutensa.

1950-luvulla Myllykoskessa oli myös Leevi Alanteen rakentama ja ylläpitämä pienimuotoinen sähkövoimalaitos, josta hän sai sähköt perheensä asuntona silloin olleeseen Hyttiseen.

Toinen sähkövoimalaitos on Koronjoessa ollut Jokiniemen tilalla. Niilo Koro rakensi sen koskeen jatkosodan aikana, jolloin öljyä ei tahtonut saada edes öljylamppuja varten. Alkuaikoina voimalaitoksesta meni valosähkö Jokiniemen lisäksi naapureille Koskelaan, Mäkiseen, Koivukorpeen ja Virtain Länsipuolen Työväenyhdistys ry:n työväentalolle.

Vielä 1950-luvulla Koronkylästä puuttuivat sähköt monista mökeistä ja radion kuuntelu edellytti lyijy akkujen ja anodiparistojen käyttöä. Jokiniemen sähkölaitoksen sähköllä ladattiin paljon noita radioakkuja, kunnes verkkosähkö ja transistoriradiot syrjäyttivät lyijyakkukäyttöiset radiot.

Tämä Jokiniemen voimalaitos oli käytössä aina vuoteen 1969 asti, jolloin Jokiniemeen Niilon kuoleman jälkeen vasta otettiin sähköt valtakunnan verkosta.

Näille kahdelle pienvoimalaitokselle oli ominaista se, että tulvaveden aikana valoja piti pitää lamppuissa yötä päivää, koska kuorman ylläpito esti voimalaitoksen generaattorin ”ryntäämisen” liian nopeaan vauhtiin. Tekniikkaa tuntemattomat naapurit ihmettelevätkin joskus voimalaitoksen omistajille, pitivätkö he valoja jatkuvasti päällä leuhkuuttaan, vai mikä oli syynä moiseen ilmiöön.

Toisaalta talvisin kovien pakkasten aikaan vettä riitti usein vain alkuviikon aikana, kun Vaskuun Mylly jauhoi viljoja ja päästi säännöstelemäänsä vettä Vaskuun järvestä. Noina aikoina Jokiniemessä saattoi vain yksi lamppu juuri ja juuri hieman hehkua pirtin katossa ja valaistukseen jouduttiin käyttämään myös petromaksia ja öljylamppuja.